FINANCIËLE LEESWIJZER • ONDERWIJS

Handleiding begroting lezen

Toelichting op de conceptbegroting 2027 van KC De Windwijzer

Een onderwijsbegroting bevat veel kolommen, codes en cijfers, maar is opgebouwd volgens vaste landelijke richtlijnen. Deze handleiding legt stap voor stap uit hoe je de opbouw leest, wat de belangrijkste posten betekenen en waar je op kunt letten bij het beoordelen van de cijfers.

1. De kolommen begrijpen (van verleden naar toekomst)

Van links naar rechts staan verschillende tijdsperioden naast elkaar. Zo kun je cijfers uit het verleden, het lopende jaar en de toekomst met elkaar vergelijken en trends herkennen.

Kolom	Betekenis voor het lezen van de cijfers
Realisatie 2025 (01-2025 t/m 12-2025)	De daadwerkelijke inkomsten en uitgaven van het afgelopen jaar. Dit vormt het belangrijkste referentiepunt om te beoordelen of nieuwe ramingen realistisch zijn.
Begroting 2026 (01-2026 t/m 12-2026)	Het oorspronkelijke financiële plan zoals dat voor het lopende jaar was vastgesteld.
Realisatie 2026 (01-2026 t/m 08-2026)	De werkelijke cijfers tot en met augustus 2026 (8 maanden). Omdat dit geen volledig jaar betreft, liggen deze bedragen lager dan de jaarbegroting.
Begroting 2027 (01-2027 t/m 12-2027)	**De kern van dit document: het financiële plan voor het komende kalenderjaar 2027.**
Raming 2028 t/m 2031	De meerjarenraming waarmee het bestuur vooruitkijkt of de school ook op langere termijn financieel gezond blijft.
Rechter drie kolommen (Realisatie & Prognose 2026)	Aanvullende overzichten van het lopende jaar 2026 (t/m december, t/m oktober en de eindprognose) om te zien hoe 2026 naar verwachting eindigt ten opzichte van de begroting.

2. De opbouw van de regels (Grootboekrekeningen)

Onderwijsinstellingen gebruiken een landelijke standaardindeling (het model jaarverslaggeving onderwijs) met vaste hoofdcategorieën, herkenbaar aan het eerste cijfer van de code.

Categorie 3 – Baten (Inkomsten)

- **3.1 Rijksbijdragen:** Verreweg de grootste inkomstenbron. Dit betreft de bekostiging van het Ministerie van OCW op basis van het leerlingenaantal (3.1.1), aangevuld met specifieke subsidies (3.1.2) en gelden via het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs (3.1.3).
- **3.2 Overige overheidsbijdragen:** Vergoedingen van bijvoorbeeld de gemeente, zoals voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) of lokale onderwijsregelingen.
- **3.5 Overige baten:** Eigen inkomsten van de school, zoals verhuur van ruimtes (3.5.1, bijvoorbeeld aan kinderopvang of sportverenigingen) en vergoedingen voor gedetacheerd personeel (3.5.2).

Categorie 4 – Lasten (Uitgaven)

- **4.1 Personeelslasten:** In het onderwijs gaat het grootste deel van het budget (vaak 75% tot 85%) naar personeel. Dit bestaat uit brutolonen, sociale lasten en pensioenpremies (4.1.1), plus overige personeelskosten zoals inhuur van externen/vervanging (4.1.2.2) en scholing of werving.
- **4.2 Afschrijvingen:** Grote investeringen (zoals digiborden, meubilair of verbouwingen) worden niet in één keer als kosten geboekt, maar gespreid over meerdere jaren.
- **4.3 Huisvestingslasten:** Alle kosten om het gebouw draaiende en veilig te houden, zoals onderhoud, energie en water, schoonmaak en gemeentelijke heffingen.
- **4.4 Overige lasten:** Onder meer administratie- en beheerslasten, leermiddelen (boeken, schriften, software) en klein materiaal (4.4.2).

Categorie 9 & 10 – Interne doorbelastingen en Reserves

- **9 Interne baten en lasten:** Een kindcentrum werkt samen binnen een stichting of bestuur. Een negatief bedrag (zoals − € 241.865 in 2027) betekent doorgaans dat dit bedrag vanuit het bovenschoolse bestuurskantoor aan de school wordt doorbelast, bijvoorbeeld voor gezamenlijke ICT, HR, directie en beheerskosten.
- **10 Mutaties bestemmingsreserve:** Wanneer een school geld apart heeft gezet voor een specifiek doel (bijvoorbeeld een nieuw schoolplein of extra ondersteuning) en dat in 2027 inzet, zie je hier een onttrekking uit die reserve terug.

3. Het eindresultaat lezen

Helemaal onderaan de begroting staat de regel **Resultaat**. Een positief getal (zonder minteken) betekent een overschot: de baten zijn hoger dan de lasten. Een negatief getal (met minteken) wijst op een tekort.

In deze conceptbegroting komt het resultaat in 2027 uit op **€ 110.516** (positief) en daalt dit in de jaren daarna geleidelijk richting **€ 256** in 2031. Een resultaat dicht bij nul op de langere termijn is in het onderwijs gebruikelijk: publiek onderwijsgeld is bedoeld om te besteden aan het onderwijs van vandaag, niet om onnodig op te potten.

4. Aandachtspunten bij een kritische beoordeling (bijv. voor de MR)

1. **Verklaar grote verschuivingen tussen 2026 en 2027:** De Rijksbijdrage OCW (3.1.1) stijgt van € 1.572.542 (begroting 2026) naar € 1.772.782 in 2027. Tegelijk stijgen de lonen en salarissen (4.1.1.1) van € 965.137 naar € 1.124.711 en de post *Inventaris/apparatuur/leermiddelen* (4.4.2) van € 43.300 naar € 72.500. Vraag welke beleidskeuzes, leerlingenaantallen of prijscompensaties hieraan ten grondslag liggen.
2. **Toets het budget voor vervanging (4.1.2.2):** Voor *Personeel niet in loondienst* staat in 2027 een bedrag van € 5.000 begroot. Beoordeel of dit passend is gezien het verwachte ziekteverzuim en de beschikbaarheid van vervangers.
3. **Volg de afbouw van de financiële buffer (2027–2031):** Waar 2027 nog een positief resultaat van ruim € 110.000 laat zien, slinkt deze marge naar € 256 in 2031. Dit betekent dat er richting 2031 minder ruimte overblijft om onvoorziene tegenvallers op te vangen.

> **Let op de status 'Concept' en systeemfilters**
>
> Bovenaan de uitdraai staat vermeld dat kostendragers in gebruik zijn en dat een filter actief is. Dit document is een cijfermatige uitdraai uit het boekhoudsysteem. Vraag bij de bespreking daarom altijd ook naar de **beleidsrijke toelichting**, waarin het bestuur de keuzes achter de cijfers inhoudelijk uitlegt.